

Parlament Europejski przyjął dyrektywę o europejskim prawie jazdy, która zrewolucjonizuje zasady uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami w Unii Europejskiej. Nowe przepisy koncentrują się na zwiększeniu bezpieczeństwa na drogach oraz na unowocześnieniu samego dokumentu. Wśród kluczowych zmian znajdują się: wprowadzenie dwuletniego okresu próbnego dla młodych kierowców, cyfryzacja prawa jazdy oraz obniżenie wieku uprawniającego do prowadzenia pojazdów ciężarowych i autobusów.

Dyrektywa była opracowywana przez cztery lata i jest bardzo oczekiwana zarówno w Polsce, jak i w całej Europie. Nowe regulacje mają na celu zwiększenie zaufania do kierowców, a jednocześnie surowiej karać za najpoważniejsze wykroczenia.

Okres próbny i zero tolerancji dla młodych kierowców

Jedną z najważniejszych nowości jest wprowadzenie co najmniej dwuletniego okresu próbnego dla wszystkich początkujących kierowców. W tym czasie będą ich obowiązywały surowsze przepisy i kary. Kluczowa jest zasada zero tolerancji dla alkoholu i narkotyków za kierownicą. Złamanie przepisów, takich jak przekroczenie limitu prędkości, jazda pod wpływem alkoholu czy narkotyków, będzie skutkować utratą prawa jazdy.

W ramach dążenia do zwiększenia bezpieczeństwa, dyrektywa zakłada również, że kandydaci na kierowców będą musieli zdać egzaminy obejmujące wiedzę na temat nowoczesnych systemów wspomagania kierowcy, a także zagrożeń związanych z tzw. martwym polem i korzystaniem z telefonu komórkowego podczas jazdy. Większy nacisk na szkoleniach i egzaminach zostanie położony na zagrożenia związane z udziałem w ruchu drogowym pieszych, rowerzystów i innych niechronionych użytkowników dróg.

Cyfrowe prawo jazdy i zmiany w kategorii B

Nowe regulacje wychodzą naprzeciw współczesnym trendom cyfrowym. Dyrektywa zakłada, że do 2030 roku zostanie wprowadzone cyfrowe prawo jazdy (e-prawo jazdy). Docelowo dokument dostępny na telefonie komórkowym ma stać się głównym formatem w Unii Europejskiej, choć obywatele zachowają pełną swobodę wyboru między aplikacją a fizyczną kartą.

Wprowadzono także pragmatyczne zmiany w kategorii B. W związku z rosnącą popularnością samochodów elektrycznych, których akumulatory zwiększają masę pojazdu, dopuszczalny ciężar pojazdu, który mogą prowadzić kierowcy z kategorią B, zostanie zwiększony z 3,5 tony do 4,25 tony.

Ponadto, prawo jazdy kategorii B będą mogli uzyskać już 17-latkowie, jednak do ukończenia 18. roku życia będą musieli prowadzić samochód w towarzystwie doświadczonego kierowcy.

Odpowiedź na braki na rynku pracy

Nowa dyrektywa reaguje również na pilne potrzeby rynku transportowego, zmagającego się z brakami kadrowymi. Obniżono wiek uzyskania uprawnień w innych kategoriach:

- Kategoria C (samochody ciężarowe): uprawnienia będą mogli uzyskać 18-latkowie.
- Kategoria D (autobusy): uprawnienia będą mogli uzyskać 21-latkowie.

Obniżenie wieku uzyskania uprawnień będzie jednak wymagało od młodych kierowców posiadania certyfikatu kompetencji zawodowych. W przeciwnym razie, kierowcy ci będą musieli mieć odpowiednio 21 i 24 lata, aby prowadzić te pojazdy. Według przedstawicielki PE, jest to bezpośrednie wyjście naprzeciw potrzebom rynku transportowego, w którym brakuje kierowców.

Badania lekarskie – decyzja w rękach państw członkowskich

Kwestia obowiązkowych badań lekarskich budziła pewne obawy, jednak ostatecznie to państwa członkowskie UE zdecydują o systemie i częstotliwości ich prowadzenia, a nie urzędnicy z Brukseli. Dyrektywa zaleca, aby kierowca przechodził badania lekarskie (m.in. wzroku i układu krążenia) przed uzyskaniem pierwszego prawa jazdy lub przy ubieganiu się o przedłużenie jego ważności. Państwa członkowskie będą mogły jednak zastąpić badania lekarskie dla kierowców samochodów lub motocykli formularzem samooceny lub inną krajową metodą oceny.

Zakaz prowadzenia pojazdów bez granic

Drugi dokument przyjęty przez europosłów dotyczy zakazu prowadzenia pojazdów. W celu ograniczenia nieostrożnej jazdy za granicą i zapewnienia transgranicznego egzekwowania kar, informacje o cofnięciu, zawieszeniu lub ograniczeniu prawa jazdy będą przekazywane do państwa, które wydało dokument.

Organy krajowe będą musiały niezwłocznie informować się wzajemnie o decyzjach w sprawie zakazów prowadzenia pojazdów nałożonych za najpoważniejsze przestępstwa drogowe. Dotyczy to między innymi: jazdy pod wpływem alkoholu lub narkotyków, spowodowania śmiertelnego wypadku lub przekroczenia prędkości o co najmniej 50km/h powyżej limitu. Jest to kluczowy mechanizm, aby uniemożliwić osobom naruszającym przepisy w jednym państwie członkowskim unikanie odpowiedzialności w kolejnym.

Państwa członkowskie mają trzy lata na wdrożenie nowych przepisów do prawa krajowego i kolejny rok na przygotowanie się do ich wprowadzenia.

Wizja zero w horyzoncie

Przeгляд przepisów dotyczących prawa jazdy jest częścią szerszego dążenia Unii Europejskiej do realizacji wizji zero – celu polegającego na eliminacji ofiar śmiertelnych i poważnie rannych w wypadkach drogowych do 2050 roku. Celem pośrednim jest zmniejszenie liczby ofiar o połowę do 2030 roku.

Obecnie, pomimo powolnego spadku liczby ofiar śmiertelnych (19,8 tys. zgonów w 2024 roku, co oznacza spadek o 3% w stosunku do 2023 r.), tempo to jest oceniane przez Komisję jako zbyt wolne. Średnia UE wynosi 44 ofiary śmiertelne na milion mieszkańców. Polska, wraz z Bułgarią, Danią i Słowenią, jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu pośredniego, jednak wiele krajów wciąż pozostaje w tyle. Liderami pod względem bezpieczeństwa na drogach są Szwecja (20 zgonów na milion) i Dania (24).

Źródło: Newseria